

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
**THE DEVELOPMENT OF INTEGRATED CURRICULUM ON
THE MUSHROOMS IN THE COMMUNITY OF WIHAN DAENG
DISTRICT FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS**

สุพรรณิ ศรีวรรณ¹, ทิพย์ คำคง², เนติ เฉลยวาเรศ³
Supanee Sriwanna¹, Thippawan Khamkhong², Neti Chaloeaywares³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างและทดลองใช้หลักสูตร 2) ใช้และประเมินผลหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียน ชุมชนวัดคลองไทร (ฉัตรราษฎร์บำรุง) อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 จำนวน 33 คนได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความเชื่อมั่น 0.862 3) แบบประเมินผลงานผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็ด 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อ หลักสูตร มีความเชื่อมั่น 0.956 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ วิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการทดสอบที (t-test dependent)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การสร้างและทดลองใช้หลักสูตรจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นักเรียน ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และชุมชนมีความต้องการให้มีหลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง เห็ดพืชเศรษฐกิจในชุมชน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเห็ด เห็ดต่างๆในอำเภอ วิหารแดง เห็ดกับวิถีชีวิตในชุมชน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริงการพัฒนาหลักสูตร (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง/ตัวชี้วัด สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เวลาเรียน สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้โดยเนื้อหาของ หลักสูตรแบ่งเป็น 2 ภาค คือภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ รวมเวลา 14 ชั่วโมง ทำการประเมินคุณภาพของ หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วทำการวิเคราะห์คุณภาพของหลักสูตรโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เพื่อเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย และแปลผลเป็นระดับความเหมาะสม ผลจากการทดลองใช้ หลักสูตร พบว่านักเรียนมีความตั้งใจและสนใจเรียน มีความกระตือรือร้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสนุกสนาน กับการเรียน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

2. ผลการใช้และประเมินผลหลักสูตร พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่เรียนตามหลักสูตรที่สร้างขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลงาน ผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็ดโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม 3) ความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก และ

¹ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
M.Ed. in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University,
E-mail: neena_2553@hotmail.com

² ดร., สาขาวิชาหลักสูตรการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Dr., Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University,
E-mail: tipppk@gmail.com

³ ดร., สาขาวิชาหลักสูตรการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Dr., Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

4) การปรับปรุงหลักสูตรมีการปรับปรุงเรื่องระยะเวลาเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เห็นในอำเภอเวียงแดง จาก 7 ชั่วโมง เพิ่มเป็น 8 ชั่วโมง ในภาคปฏิบัติ

คำสำคัญ: หลักสูตรบูรณาการ/ เห็นในชุมชน

Abstract

The purposes of this research were: 1) to create and try to use the course, 2) to implementation and evaluate curriculum. The samples used in the research were 33 Prathomsuksa 6/2 students in the second Semester 2013 at Wat Khlong Sai Community School (Chat Rat Bamrung) Wi Han Daeng District, Saraburi Province, under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2, obtained by simple random sampling method. The instruments used in this study were: 1) Integrated curriculum on the mushrooms in the community at Wihan Daeng District, 2) the achievement test with a reliability value of 0.862, 3) Job Evaluation Form for the processed mushroom products, 4) the satisfaction questionnaires towards the course with a reliability value of 0.956. The data were analyzed by percentage, content analysis, mean, standard deviation, and t-test.

The results were as follows:

1. The creation and course trial from the study was found that students, teachers, school administrators, supervisors, and the community need the integrated curriculum on the mushrooms in the community at Wihan Daeng District. The content of the course included the sufficiency economy, mushrooms in a community, knowledge about mushrooms, mushrooms in Wihan Daeng District, mushrooms, and lifestyle in the community focusing on real practice. The curriculum development (draft) contains following elements: Principles, objectives, structure/ indicators, performance, desirable characteristics, content, learning activity management, learning hours, media/ learning resources, measurement and evaluation, and lesson plans. The content of the course is divided into two sections: Theoretical section and practical section, including 14 hours. Assesses the quality of the courses by experts, they analyze the quality of courses by using the average, and the standard deviation compared to the average and interpret the results as appropriate. Results from the trial showed that course, the students are willing and interested in learning, are enthusiastic about learning, having fun with learning Can perform activities as well.

2. The implementation and evaluate curriculum revealed that 1) the achievement of Prathomsuksa 6 students learning in the created course after learning was higher than before learning with the .01 level of statistical significance, 2) the overall processed mushroom products were at the excellent level, 3) the satisfaction with the course was at the high level, and 4) the curriculum has improved in terms of learning hour of the fourth lesson plan on mushrooms in Wihan Daeng from 7 hours to 8 hours in the practical section.

Keywords: Integrated Curriculum/ Mushrooms in the Community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่แพร่หลายทั่วถึงกันได้อย่างรวดเร็วไร้อาณาเขตขวางกั้นสภาพดังกล่าวมีส่วนกระทบถึงวิถีชีวิตของคนในประเทศไทย เพราะเป็นสภาพที่เอื้ออำนวยในการรับและถ่ายโยงเอาศาสตร์หรือภูมิปัญญาตะวันตกเข้ามาในการพัฒนาประเทศและพัฒนาผลผลิต ตลอดจนการดำเนินชีวิตอย่างมิได้มีการปรับให้เหมาะสมกับภูมิปัญญาไทยที่มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นที่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้ชุมชนชนบทประสบปัญหาที่กล่าวหาว่าชุมชนล่มสลาย อันมีผลรวมไปถึงความทรุดโทรมของสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง การพยายามใช้กลไกทางการศึกษาจากเงื่อนไขที่เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น เป็นช่องทางในการประยุกต์เอาภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีจุดเด่นที่สามารถพิสูจน์ตัวเองในการยืนหยัดอยู่รอดได้ท่ามกลางกระแสการล่มสลายของชุมชนและการทรุดโทรมของสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมาสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในแนวทางของการคิดปฏิบัติจริงจากการประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาไทยกับปัญหาสากล เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบคุณค่าภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด นำมาซึ่งดุลยภาพที่สงบสันติสุขของบุคคล ชุมชนและชาติการเรียนรู้การสอนเป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติซึ่งอาจทำได้หลายวิธีและอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่างๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) และฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2554 มาตรา 80 ระบุว่ารัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ข้อ 3 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกรวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึง

ประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อ 6 ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น (สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์ และเผ่าพันธุ์ ชอบน้ำดาล, 2554, หน้า 35-36) ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับเพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมืองโดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุ กับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมืองเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายในประเทศดังจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและคุ้มครองทางสังคมเพื่อให้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนมีคุณภาพ คิดเป็น ทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีวิถีชีวิตอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ตลอดจนสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานให้เกิดสมดุลในการยกระดับคุณภาพชีวิต โดยปรับให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 18-99)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ข้อ 1 ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม

ได้แก่ครอบครัวชุมชนชาติและสังคมโลกรวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อ 2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ข้อ 3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมการ กีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ข้อ 5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มาตรา 24 การ จัด การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง ข้อ 4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระ ความรู้ด้านต่างๆ อย่างสัดส่วนสาระสมดุลกันรวมทั้ง ปลุกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ไว้ในทุกวิชา ข้อ 5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจ เรียนรู้ไปพร้อมกับการสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง วิทยาการประเภทต่างๆ ข้อ 6 จัดการเรียนรู้อย่างเกิดขึ้น ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อ ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 15) จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวถึง ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าผู้สอนต้องยึดหลักการบูรณา การ (integration) ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนทั้งนี้ เพราะการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนเป็น มนุษย์สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายจิตใจสติปัญญา ความรู้มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นต้องจัดการ เรียนรู้แบบองค์รวม (holistic) หรือแบบสมดุล (equilibrium) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการ บูรณาการความรู้กับการดำรงชีวิตและทำให้ความรู้ที่ ผู้เรียนได้รับนั้นมีความหมายสามารถนำไปใช้ได้จริงใน

การดำรงชีวิตประจำวัน(สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา, 2545, หน้า 12-14)

จากการที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อให้เขตพื้นที่ การศึกษาหน่วยงานท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้ เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ ด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตใน สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อ พัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จุดมุ่งหมายของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพใน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะ ชีวิตมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีสุนทรีย์และรักการออก กกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและพลเมืองโลกยึดมั่นในวิถีชีวิตและ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการ อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 8) การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรมีกระบวนการและ วิธีการที่หลากหลายโดยการคำนึงถึงการพัฒนาด้ว นร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและ ความสามารถของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียน การสอนจึงต้องมีลักษณะองค์รวมมีการบูรณาการ โดยนำ กระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่ม สาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียน การสอนมีการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจน วิทยาการท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ใน การจัดการกระบวนการเรียนการสอน การนำภูมิปัญญา ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้มาใช้ในหลักสูตรการเรียนเป็น กิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญา ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ เป็นชุด ความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผล มาในอดีต สามารถดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน ตลอดจนความมีดุลยภาพอยู่ ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน

เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชี่ยวชาญชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่น

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ก่อนปี พ.ศ.2551 เป็นวิธีการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าการเรียนรู้จากสภาพที่เป็นจริงและไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัย การสอนแยกออกเป็นวิชาทำให้การเรียนรู้แยกกันเป็นส่วนๆ ไม่สัมพันธ์หรือไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน การจัดทำหลักสูตรบูรณาการจึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนเพราะเป็นหลักสูตรที่มีการผสมผสานสาระตั้งแต่สองกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือสาระวิชาเดียวกันโดยจัดเป็นการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อเรื่องอย่างสมดุลและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง หัวเรื่องเป็นจุดรวมหรือจุดกลางที่ต้องนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจได้มาจากสาขาต่างๆ ในวิชาเดียวกันหรือได้มาจากหลายศาสตร์หลายวิชาที่เกี่ยวข้องโดยมีวัตถุประสงค์ของการบูรณาการหลักสูตร คือ เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้แบบองค์รวมของเนื้อหาทำให้เป็นคนมองกว้าง คิดไกล รู้จักการมองแบบองค์รวมและเห็นประโยชน์ของสังคม นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ช่วยจัดปัญหาการขาดครูสอนในแต่ละรายวิชา (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2546, หน้า 13-16)

ดังนั้น สถานศึกษาทุกที่จึงต้องจัดการศึกษาเพื่อสนองนโยบายของรัฐและพยายามที่จะจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องแนวทางการบริหารงานตามโครงสร้างของการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนชุมชนวัดคลองไทร (ฉัตรราษฎร์บำรุง) ตั้งอยู่ในอำเภอลือเตย จังหวัดสระบุรี 2 จังหวัดสระบุรี ก็เช่นกันได้พยายามจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการและเกิดความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนให้มากที่สุดการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนจึงจัดทำขึ้นเพื่อสะท้อนสังคมในโลกยุคปัจจุบันฝึกให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็นและรู้จักการเรียนรู้สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจน

ให้มีความรักความผูกพันและมีความภูมิใจในชุมชนของตนเอง

อำเภอลือเตย อยู่ห่างออกไปทางทิศใต้ของจังหวัดสระบุรี ประมาณ 28 กิโลเมตร มีพื้นที่ในการปกครองประมาณ 169 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ตอนเหนือเป็นที่ราบสูงลาดลงสู่ตอนใต้ ตั้งแต่ตอนกลางลงมาถึงตอนใต้ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มไม่มีแม่น้ำไหลผ่านมีเพียงลำคลองธรรมชาติและคลองขุดที่สำคัญเช่น คลองส่งน้ำวิหารแดง คลองส่งน้ำคลองชุมเห็ด ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ รับจ้างตามโรงงานและทำสวน (สายน้ำผึ้ง เสฏฐพงศ์, 2551, หน้า 59) ปัจจุบันประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรกันเป็นส่วนใหญ่ เพราะชุมชนมีสภาพอากาศและพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตร ทำนา ทำสวน ทำไร่ในชุมชนได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตวิถีชีวิตของคนในชุมชนวิหารแดงมีการประกอบอาชีพที่อยู่กับบ้านเรือนกันนั้นคือ การเพาะเห็ดที่กระทำกันอย่างแพร่หลายมีทั้งเห็ดขอนขาว เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม เห็ดภูฐาน เห็ดฟาง เห็ดอังกาบ เห็ดเข็มทอง เห็ดหอม เห็ดหูหนู เห็ดโคนญี่ปุ่น และเห็ดหลินจือ นอกจากนั้นในชุมชนก็ยังมีการเพาะเห็ดที่ขึ้นตามฤดูกาลเป็นจำนวนมากเหมือนกันได้แก่ เห็ดโคน เห็ดระโงก เห็ดเผาะ เห็ดดินป่า เห็ดขอน เมื่อเห็ดมีปริมาณมากก็จะนำเห็ดที่ล้นตลาดมาแปรรูปเป็นอาหารประเภทต่างๆ จำหน่ายทำรายได้ให้แก่ชุมชนเป็นกอบเป็นกำ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือเยาวชนของชุมชนมองไม่เห็นคุณค่าของเห็ดซึ่งเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง พวกเขาู้เพียงว่าเห็ดสามารถนำมาประกอบอาหารและมีรสชาติดีพอสมควรแต่ไม่เคยตระหนักถึงประโยชน์และโทษของเห็ด ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเห็ด ไม่เห็นคุณค่าของเห็ดและไม่เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง (สุรินทร์ จงแจ้งกลาง, 2555) และ (มะลิวัลย์ เมธยา วุฒิ, 2555) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสามารถก่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานหลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพราะบริบททางสังคม โดยเฉพาะสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม มีรากเหง้า (roots) ของสังคมมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีการพึ่งพาอาศัย เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่กันในชุมชนเป็นสังคมที่เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ จากภูมิปัญญาของท้องถิ่นได้โดยตรง

ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ สุพรรณิ พรหมศิริ (2552) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี: กรณีศึกษาความรู้ความเข้าใจและทักษะการผลิตชิ้นงานศิลปะพื้นบ้านด้วยใบจาก ผลการวิจัย พบว่า 1) ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพดีมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและผลการประเมินอยู่ในระดับดี 3) ทักษะกระบวนการทำงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 4) ความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและงานวิจัยของจิราณัฐ ชาวเมืองน้อย (2548) ได้วิจัยหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี เรื่อง เครื่องดื่มสมุนไพร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า 1) ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 3) ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก ความรู้เรื่องเห็ดในชุมชนมีการบูรณาการใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่จะบูรณาการ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าวเข้าด้วยกันเพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเห็ดในชุมชนให้มากขึ้นและตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ขึ้นมาให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวนักเรียนเอง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบผสมผสานให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีความรู้ในเรื่องเห็ดในชุมชนของตนเองพร้อมทั้งนำภูมิปัญญาที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเลือกที่จะพัฒนาหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระรูปแบบใยแมงมุม (webbed model) ของโฟการ์ตี (Fogarty, 1991) และบูรณาการเรียนการสอนแบบสอดแทรก เนื่องจากเป็นรูปแบบที่เหมาะสมเพราะใช้ผู้สอนเพียงคนเดียว และสอดแทรกเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระต่างๆ เข้าด้วยกันได้สะดวกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับประโยชน์ของผู้เรียน โรงเรียนผู้ปกครองและชุมชนเป็นการสร้างพื้นฐานในการประกอบอาชีพให้แก่ นักเรียน อันจะนำไปสู่การสร้างงานและรายได้ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดงจังหวัดสระบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อใช้และประเมินผลหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดงจังหวัดสระบุรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ ขั้นที่ 1 สุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่มจาก 24 โรงเรียน ให้เหลือ 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนคือโรงเรียนชุมชนวัดคลองไทร (ฉัตรราษฎร์บำรุง) ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากห้องเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 33 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง 2) ผลงานผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็ด 3) ความพึงพอใจต่อหลักสูตร 4) การปรับปรุงหลักสูตร

3. เนื้อหาหลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน ประกอบด้วย เนื้อหาของ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 1) เศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน 2) เห็นเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน 3) การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.2 กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเห็ด 2) ความหมายของเห็ด 3) ส่วนต่างๆ ของเห็ด 4) วงจรของเชื้อราเห็ด 5) ข้อควรระวังในการกินเห็ด 6) ประโยชน์ของเห็ด 7) การเพาะเห็ด 8) เห็ดกับต้นไม้ป่าไม้สัมพันธ์กันอย่างไร 9) เห็ดพื้นบ้านกับวิถีชีวิตชุมชน 10) เห็ดกับการปรุงอาหารของชุมชน

3.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี

3.4 การแปรรูปเห็น

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการเรียนการสอนตามหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็นในชุมชน อำเภอวิหารแดง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ใช้ระยะเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็นในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดังนี้

1. การสร้างและทดลองใช้หลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษางานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร บูรณาการ เรื่อง เห็นในชุมชน อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

1.1.2 สรุปรวข้อมูลพื้นฐาน โดย การสอบถามความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตร จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 คน และ สัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 3) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 5) ศึกษาในเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 6) คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้เรื่องเห็น 7) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ที่มีความรู้เรื่องเห็น รวมทั้งหมด 7 คน เพื่อประโยชน์ต่อการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็นในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

1.2.1 การพัฒนาหลักสูตร (ฉบับร่าง) โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพิจารณาประกอบการสร้างหลักสูตรฉบับร่าง

1.2.2 ประเมินหลักสูตร (ฉบับร่าง)

โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์คุณภาพของหลักสูตร ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย แปลผลเป็นระดับความเหมาะสม

1.2.3 ปรับปรุงหลักสูตร ฉบับร่าง

ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.3 ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้

นำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนชุมชนวัดคลองไทร (ฉัตรราษฎร์บำรุง) อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 33 คน

2. ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ดำเนินการดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังใช้หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีความยากง่ายเท่ากับ 0.29-0.77 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.22-0.83 และมีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR – 20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) เท่ากับ 0.862 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t-test แบบ dependent

2.2 การประเมินผลงานผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็น หลังใช้หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินผลงานผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็นเป็นแบบการวัดผลตามสภาพจริง โดยอิงเกณฑ์การประเมิน (rubric) ให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ มาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี และผ่าน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลความหมายตามค่าเฉลี่ย เกณฑ์ 3 ระดับ ของบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2537, หน้า 100) ดังนี้

คะแนน 2.51-3.00 หมายถึงคุณภาพดีเยี่ยม

คะแนน 1.51-2.50 หมายถึงคุณภาพดี

คะแนน 1.00-1.50 หมายถึงคุณภาพผ่าน

2.3 ประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง เห็นในชุมชน อำเภอเวียงแดงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.956 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งทำการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรโดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลความหมายตามค่าเฉลี่ยเกณฑ์ 5 ของบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2537, หน้า 100)

2.4 การปรับปรุงหลักสูตรดำเนินการ โดยการสังเกตพฤติกรรมและปัญหาการใช้หลักสูตรในขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรมาปรับปรุง

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่องเห็นในชุมชน อำเภอเวียงแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและทดลองใช้หลักสูตร

1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็นในชุมชน อำเภอเวียงแดง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เห็นเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเห็น ผลงานผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็ด เห็ดกับวิถีชีวิตในชุมชนโดยเน้นการปฏิบัติจริง

1.2 การพัฒนาหลักสูตร (ฉบับร่าง) ได้หลักสูตรซึ่งประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง/ตัวชี้วัด สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาเรียน สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเนื้อหาของหลักสูตรแบ่งเป็น 2 ภาค คือภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ที่ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนชุมชนวัดคลองไทร (ฉัตรราษฎร์บำรุง) อำเภอเวียงแดง จังหวัดสระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 จำนวน

7 สัปดาห์ รวม 14 ชั่วโมง มีการตรวจสอบหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของหลักสูตร แล้ววิเคราะห์คุณภาพของหลักสูตรใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย แปลผลเป็นระดับความเหมาะสม

1.3 การทดลองใช้หลักสูตร พบว่านักเรียนมีความตั้งใจและสนใจเรียน และมีความกระตือรือร้นกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสนุกสนานกับการเรียน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

2. ผลการใช้และประเมินผลหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

2.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนตามหลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็นในชุมชน อำเภอเวียงแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 นักเรียนมีผลงานผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็ดอยู่ในระดับดีเยี่ยม

2.3 นักเรียนมีด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

2.4 การปรับปรุงหลักสูตร พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เห็นในอำเภอเวียงแดง จาก 7 ชั่วโมง ปรับเพิ่มเป็น 8 ชั่วโมง ในภาคปฏิบัติ เพื่อจัดนิทรรศการแสดงผลงานผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็ด

อภิปรายผล

จากการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่องเห็นในชุมชน อำเภอเวียงแดง มีประเด็นสำคัญที่จะต้องอภิปรายผล ดังนี้

1. การสร้างและทดลองใช้หลักสูตร

1.1 จากผลของการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสำรวจความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า นักเรียนยังขาดการพัฒนาตนเองในเรื่องการนำสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคนทั้งร่างกายจิตใจความรู้ทักษะและความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ซึ่งนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลอย่างรอบคอบด้วยมีจิตสำนึกที่ดีอยู่ในศีลธรรมทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศ ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ทักษะและความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ต้องการ พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมี วัฒนธรรมที่ดีในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขและจัดกระบวนการเรียนรู้ มุ่งปลูก จิตสำนึกที่ถูกต้องด้านการเมือง การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จัก รักษาส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมายมี ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้รักผลประโยชน์ ส่วนรวมและประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศิลป- วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิ ปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และยังสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นกำลังของชาติ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะ พื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการ ประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และ ประกอบอาชีพ จึงเป็นจุดหมาย เมื่อจบการศึกษาขั้น พื้นฐาน คือการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง ยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้และความสามารถในการ สื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมี ทักษะชีวิต มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิต สาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามใน สังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ประกอบกับความต้องการเบื้องต้นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการศึกษาทุกฝ่ายต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตร

บูรณาการขึ้นในโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนา หลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสนอง นโยบายทางการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าว และเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วย ตนเอง มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 จากผลการพัฒนาหลักสูตร บูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีองค์ประกอบ ของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้าง/ตัวชี้วัด 4) สมรรถนะ 5) คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 6) เนื้อหาสาระ 7) การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 8) เวลาเรียน 9) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ 10) การ วัดและประเมินผล 11) แผนการจัดการเรียนรู้ จากการ วิจัยพบว่า หลักสูตรมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการ และ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของงานวิจัยของสุพรรณิ พรหมศิริ (2552) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตร บูรณาการกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี: กรณีศึกษาความรู้ความเข้าใจและทักษะการผลิตชิ้นงาน ศิลปะพื้นบ้านด้วยใบจาก ผลการวิจัย พบว่า 1) ได้ หลักสูตรที่มีคุณภาพดีมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนและผลการประเมินอยู่ในระดับดี 3) ทักษะกระบวนการทำงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 4) ความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นสูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนด และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศรี หอมจันทร์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยี วิชาขนมไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านวังเพลิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอโคก สำโรง จังหวัดลพบุรี โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การ พัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การ ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1.3 จากผลการทดลองนำหลักสูตร บูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำหลักสูตรไปใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน และได้ดำเนินการทดลองหลักสูตรใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ระหว่างเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ จำนวน 15 ชั่วโมง ได้ดำเนินการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน ผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมได้ตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้กระทั่งเกิดเป็นผลงานผลิตภัณฑ์ที่เห็นแปรรูปของนักเรียนอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม รวมทั้งนักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะนักเรียนมีความตั้งใจเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการแปรรูปเห็ดชนิดต่างๆได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่าสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยีเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีทักษะในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวลักษณ์ มาพร (2551) ได้วิจัยเรื่องความร่วมมือในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ความร่วมมือในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่ามีความร่วมมือในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความร่วมมือในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามขนาดของโรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การใช้และประเมินผลหลักสูตร

2.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องเห็ดในชุมชนตนเอง และสามารถแปรรูปเห็ดได้ จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้

ปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความสนใจ มีความตั้งใจ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจันทร์ ลาภาอุดม (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชาการผลิตขอสหกรณ์การเกษตร ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราณัฐ ชาวเมืองน้อย (2548) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเครื่องดื่มสมุนไพรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2.2 การประเมินผลงานผลิตภัณฑ์การแปรรูปเห็ดคือ การประเมินหลังการใช้หลักสูตรนักเรียนมีผลงานจากการปฏิบัติกิจกรรมการแปรรูปเห็ด โดยภาพรวมผลงานของนักเรียนอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ผลการประเมินด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติการของนักเรียนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี ซึ่งแสดงว่าวิธีการสอนโดยการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติจริง การศึกษานอกสถานที่ และการจัดนิทรรศการการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ รวมทั้งให้นักเรียนได้ใช้สื่อของจริงในการปฏิบัติการแปรรูปเห็ด มีการประเมินผลงานนักเรียนตามสภาพจริง เป็นแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะของผู้เรียน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อประเมินคุณภาพผลงานโดยอิงเกณฑ์การประเมิน (rubric) สอดคล้องกับหลักการของการวัดผลและประเมินผล ตามสภาพจริงของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 3) สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีทักษะในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผลทำนองเดียวกับผลการวิจัยของ สุดใจ รอดสุวรรณ์ (2549) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรพืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ได้กล่าวถึง การประเมินผลของนักเรียนซึ่งปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามหลักสูตรพืชสมุนไพรในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบการประเมินผลงานของนักเรียน

2.3 การประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร คือการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ซึ่งแสดงว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน เพราะนักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรมจริง ทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกระบวนการกลุ่ม การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเป็นกันเองทำให้มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร เดชบุรัมย์ (2548) ได้วิจัยเรื่องการสานกระดี่ข้าวด้วยไม้ไผ่โดยใช้กระบวนการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกันทรวิชัย และชุมชนบ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในครั้งนี้ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความภูมิใจในผลงาน ชุมชนบ้านลุมพุกมีความภูมิใจที่ได้ร่วมมือในการจัดการศึกษาและเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งผลให้การจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นประสบผลสำเร็จ งานวิจัยของ จิราณุวัฒน์ พึ่งอ่อน (2550) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนสมอ อำเภอบำเหน็จ จังหวัดสิงห์บุรี พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ เกิดศิริ (2552) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรงานจักสานของเล่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โรงเรียนบ้านหนองแต้ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

หลักสูตรบูรณาการเรื่องเห็ดในชุมชน อำเภอวิหารแดง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ คณะครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม ควรได้ศึกษารายละเอียดต่างๆ ของหลักสูตรให้เข้าใจ ควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในภาคปฏิบัติเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากขึ้น เกี่ยวกับเรื่องการแปรรูปเห็ด

1.2 เนื้อหาในหลักสูตรภาคปฏิบัติควรให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง อาจทำในรูปแบบฝึกอบรมก็ได้

1.3 สามารถปรับระยะเวลาตามแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนให้เหมาะสมกับเวลาของแต่ละโรงเรียนได้

1.4 วิทยากรควรเป็นผู้มีประสบการณ์ และควรจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามลำดับแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ระบุไว้ในหลักสูตร จึงจะเกิดผลดี

1.5 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ ควรให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน

จะทำให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ และทักษะจากการปฏิบัติที่ดี จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรใช้วิธีหลากหลายรูปแบบวิธี เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติจริง การศึกษานอกสถานที่ และการจัดนิทรรศการ การเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ รวมทั้งให้นักเรียนได้ใช้สื่อของจริงในการปฏิบัติ จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้หลากหลายรูปแบบ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ในเนื้อหาอื่นที่มีการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้นในกลุ่มสาระอื่นๆ

2.3 ควรให้มีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิราวุฒน์ พึ่งอ่อน. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนสมอ อำเภอกำแพง จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จิราบุษ ขาวเมืองน้อย. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเครื่องดนตรีสมุนไพโร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทรงศรี หอมจันทร์. (2548). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านวังเพลิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทพสตรี.
- นภาพร เดชบุรีรัมย์. (2548). การสานกระดี่ข้าวด้วยไม้ไผ่โดยใช้กระบวนการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกันทรวิชัย และชุมชนบ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นวลจันทร์ ลาภาอุดม. (2546). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชาการผลิตซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2537). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- มะลิวัลย์ เมธยาภูมิ. (2555, ตุลาคม 24). ภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอนิคมพัฒนา. สัมภาษณ์.
- ศิริรัตน์ เกิดศิริ. (2542). การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โรงเรียนบ้านหนองแ้ง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์ และเผ่าพันธุ์ ชอบน้ำตาล. (2554). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) และ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554. กรุงเทพฯ: เจริญรัฐการพิมพ์.
- สายน้ำผึ้ง เสฏฐพงศ์. (2551). *สระบุรี ศรีพุทธบาท*. กรุงเทพฯ: แสงปัญญาเลิศ.
- สิริพัชร เจริญวิโรจน์. (2546). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: บัณฑิต.
- สุรินทร์ จงแจ้งกลาง. (2555, ตุลาคม 24). ภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอนิคมพัฒนา. สัมภาษณ์.
- สุพรรณิ พรหมศิริ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กรณีศึกษาการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะการผลิตชิ้นงานศิลปะพื้นบ้านด้วยใบจาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุดใจ รอดสุวรรณ. (2549). การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพสมุนไพรรวมในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เสาวลักษณ์ มาพร. (2551). ความพร้อมในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2545). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Fogarty, Robin. (1991). Ten Ways to Integrate Curriculum. *Educational Leadership*, 49, 2.